



Holmestrand
kommune



Strategisk næringsplan 2023-2030



1. Forord

Holmestrand er en næringsoffensiv kommune. Vi er vekstkommune nr 1 i Vestfold og Telemark fylke i 2021 og helt i Norgestoppen på tilflytting de siste årene. Siden 2015 har det også vært en god utvikling i antall arbeidsplasser. Dette er vi skikkelig stolte av og glade for. Vekst betyr utvikling. Og vekst betyr flere kloke hoder og flinke hender som tilfører lokalsamfunnet vårt svært mye positivt.

Vårt næringsliv er bredt sammensatt og rommer alt fra store industribedrifter, bygg og anlegg, kunnskapsarbeidsplasser, landbruk, handel og tjenester.

Vi skal fortsette å være en vekstkommune, og da må vi jobbe sammen og jobbe systematisk. Denne planen er et viktig verktøy for at vi, sammen med næringslivet, skal nå målene våre. Jeg er stolt av det flotte næringslivet vi har i hele Holmestrand kommune, og jeg tror det er avgjørende at næringslivet har vært den viktigste partneren i utformingen av denne næringsplanen.

Vekst og utvikling bygger på samarbeid, forutsigbarhet i rammevilkårene og tillit. Et viktig mål med denne planen er at den legger rammene for hvordan vi kan og skal samarbeide. Holmestrand skal være en kommune der vi har faste møteplasser med hverandre og der vi fortsetter med et tett og godt samarbeid med næringslivet.

Vi som kommune skal være en aktiv medspiller for næringslivet. Vi får til mye mer gjennom et tett samarbeid enn vi klarer hver for oss.

Holmestrand er en næringsoffensiv og bovennlig kommune.



Alf Johan Svele, ordfører Holmestrand kommune

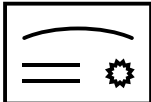
Innhold

1. Forord	1
2. Sammendrag	3
3. Innledning.....	3
3.1. Formål med planen	3
3.2. Rammer og mandat for arbeidet.....	5
3.3. Medvirkning og samarbeid.....	6
4. Kunnskapsgrunnlag	6
4.1. Telemarksforskning	7
4.2. Vista Analyse – fokus på sentrumsutvikling	9
4.3. Spørreundersøkelse for næringslivet i Holmestrand – viktige tilbakemeldinger fra næringslivet	10
4.3.1 Hovedtrekk fra undersøkelsen	11
4.4. Kommune NM 2022 – Holmestrand klatrer fortsatt.....	12
4.5. FNs bærekraftsmål – grønn omstilling.....	13
4.6. Utenforskap – kompetanse	14
5. Handlingsplan	15
5.1. Hva er en næringsvennlig kommune.....	16
5.2. Utfordringsbildet for næringslivet i Holmestrand kommune	17
5.3. Satsingsområder – hva gjør vi	19
6. Resultatoppfølging, måleparametre	26

2. Sammendrag

Denne planen legger rammene for Holmestrand kommune sitt arbeid med næringsutvikling. Planen er lagd sammen med næringslivet i Holmestrand kommune, og Holmestrand Næringsforening har utgjort referansegruppe for arbeidet. Planen tar utgangspunkt i et eget kunnskapsgrunnlag der særlig «Regional analyse for Holmestrand» (Telemarksforskning) og «VA rapport 2020/19 Holmestrand» (Vista Analyse) utgjør en viktig del. Det er også gjennomført en større undersøkelse i det lokale næringslivet. Problemstillingene og svarene herfra er et godt utgangspunkt for anbefalingene i planen. Temaene i undersøkelsen er infrastruktur, kommunen som forvaltningsmyndighet, kommunen som medhjelper og serviceorgan, kommunen som innkjøper kommunens prioritering av næringsutvikling, samarbeidet kommune-næringsliv, kommunens omdømme, bedriftenes rolle og næringsforeningens rolle.

Temaene i næringsplanens handlingsdel er gruppert med utgangspunkt i denne undersøkelsen og består av disse elementene – samt et eget tema på det grønne skiftet:

Nærings-arealer	Nettverk og samarbeid	Kommunens rolle	Omdømme og synlighet	Gründerskap og innovasjon	By- og stedsutvikling	Utdanning og kompetanse
						

Planen har en egen handlingsdel, men siden dette er en langsiktig og strategisk næringsplan vil det være det løpende planarbeidet og årlige budsjett og handlingsplaner i Holmestrand kommune som følger opp strategiene og prioriteringene i planen.

3. Innledning

3.1. Formål med planen

Strategisk næringsplan skal være en temaplan som er bygd på kunnskap og medvirkning, og som er strategisk. Planen har derfor en kunnskapsdel, en medvirkningsdel og en handlingsdel. Det er et mål med planen at den skal vise vei og være handlingsrettet. Selv om planen ikke er en plan etter plan- og bygningsloven er den en politisk vedtatt plan, og den er utarbeidet sammen med næringslivet i kommunen. Strategisk næringsplan beskriver og forplikter derfor hvordan Holmestrand kommune skal jobbe for å oppnå målene i kommuneplanen om å være en vekstkommune som har hatt sterk vekst, og skal fortsette å ha sterk vekst i antall innbyggere og arbeidsplasser.

I kommuneplanens samfunnsdel er målsettingene formulert slik:

Vekst og verdiskaping Holmestrand er en næringsoffensiv og bovennlige kommune.
• Skape flere arbeidsplasser ved å sikre rammer for vekst og utvikling. • Tilrettelegge for omstilling og innovasjon. • Være en attraktiv kommune for eksisterende og nye bedrifter, innbyggere og besøkende. • Tilrettelegge for nytenkning og utvikling i kommunens egen virksomhet.

Kommuneplanen legger føringer for de overordnede målsettingene. Strategisk næringsplan skal følge opp målsettingene i kommuneplanen, og spesifisere hvordan Holmestrand kommune skal arbeide for å nå målene.

3.1.1. Kommuneplanens samfunnsdel:



3.2. Rammer og mandat for arbeidet

Arbeidet med strategisk næringsplan er en del av den vedtatte planstrategien til Holmestrand kommune. Som en oppfølging av denne vedtok Formannskapet i sitt møte den 3.11.22 at arbeidet med strategisk næringsplan skal starte opp som følger:

1. *Ny strategisk næringsplan utarbeides som en temaplan.*
2. *Holmestrand kommune starter opp arbeidet med strategisk næringsplan i desember 2022 med ambisjon om ferdigstilling mai-juni 2023.*
3. *Planutvalget blir involvert i utarbeidelsen av næringsplanen i løpet av prosessen før slutførelse*

Arbeidet med næringsplanen bygger videre på regionale planer for næringsutvikling i Vestfold og Telemark fylkeskommune, og da særlig «Regional strategi for forskning, innovasjon og næring 2022–2030» [Se her](#). Denne planen har fokus på samarbeid regionalt, identifisere verdikjeder med potensiale for vekst samt stimulere til grønn omstilling. Kommunenes og bedriftenes utfordringer og behov er sentrale i strategiarbeidet. For å løse utfordringene må alle i regionen arbeide samlet mot felles mål. Målene for strategien er:

1. *Grønn omstilling er økt, og vi har kommet nærmere å nå bærekraftsmålene*
2. *Verdiskapingen er økt, ressurseffektiviteten er større og flere arbeidsplasser er skapt*
3. *Komplekse utfordringer løses gjennom styrket samarbeid*
4. *Inkludering er økt*



Illustrasjonsfoto: Vestfold og Telemark fylkeskommune

Det er også et kunnskapsgrunnlag for den regionale planen som er relevant for arbeidet med næringsplanen. Dette gjelder særlig analysene av verdikjedene i regionen og analysen til Samfunnsøkonomisk Analyse og Vista Analyse av kommuner som lykkes med næringsvekst. Planen har fokus på gjennomgang av trender og utfordringer for næringsutviklingen i regionen der særlig utenforskap og lavere deltakelse i arbeidslivet enn landsgjennomsnittet er en utfordring.

3.3. Medvirkning og samarbeid

Det er et premiss for planen at den er utarbeidet i samarbeid med næringslivet, og at både Holmestrand Næringsforening og aktørene i næringslivet har vært viktige partnere i arbeidet. Styret i næringsforeningen har vært referansegruppe for planen, og det har vært gjennomgang med referansegruppen forsterket med flere aktører fra næringslivet. Formannskapet er styringsgruppe for planen, og legger den ut på høring før planen endelig vedtas.

I arbeidet med planen har samarbeidet med næringsforeningen vært spesielt viktig, og det er gjennomført en spørreundersøkelse der spørsmålene er utarbeidet sammen med næringsforeningen. Det var tilsammen 127 respondenter på undersøkelsen med god representasjon fordelt på bransjer og størrelse på bedriftene. Arbeidet med næringsplanen har i tillegg vært tema på frokostmøter og styremøter i regi av næringsforeningen.

3.3.1 Medvirkningsaktiviteter

	DATO	HVA	HVEM
1.	4.1.	Presentasjon og gjennomgang av Regional analyse	Telemarksforskning v/Knut Vareide, Utvidet adm referansegruppe, Holmestrand Næringsforening, Ordfører
2.	16.1.	Arbeidsmøte m/Vista Analyse. Fokus for arbeidet, problemstillinger, muligheter	Arbeidsgruppe
3.	24.1.	Oppstartseminar Regional analyse. Vekstkommunen Holmestrand	Telemarksforskning v/Knut Vareide, NHO, Formannskap/gruppeledere, Næringsforening, utvalgte bedriftsledere, Adm ledelse, kommuneplanlegger
4.	15.2.	Vista Analyse og referansegruppe. Involvering. Arbeidsseminar	Næringsliv, administrasjonen, Vista Analyse
5.	14.3	Vista Analyse – avstemming med arbeidsgruppe	Arbeidsgruppe
7.	20.4	Vista Analyse - Framlegg temanotat og gjennomgang. diskusjon av temaene og satsingsområdene i planene	Ressursgruppe; Styre HN og representanter for næringslivet
8.	3.5.	Framlegg utkast plan - gjennomgang	Styret i HN
9.	15.6	Plan til 1 gangs behandling	Formannskapet (legger på høring)
10.	8.8.	Høringsperiode fram til 8.8.	Involverte parter, høringsinstanser
11.	31.8.	Sluttbehandling	Formannskap 31.8. Kommunestyre 6.9.

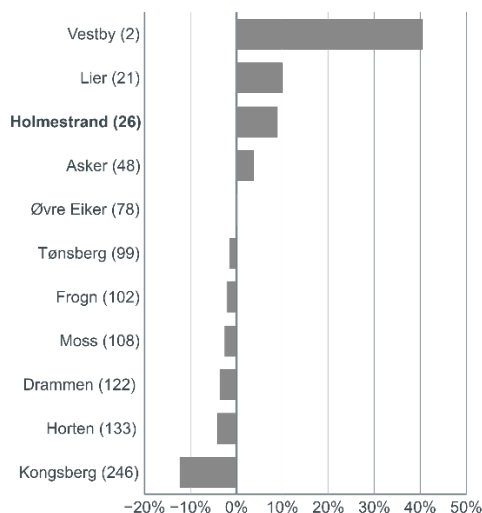
4. Kunnskapsgrunnlag

Ved siden av medvirkningen fra næringslivet er kunnskapsgrunnlaget det viktigste fundamentet for planen. Det er derfor lagt vekt på å hente inn spesifikk kunnskap for Holmestrand kommune til planen. Vi har valgt å inngå avtale med Telemarksforskning for å få utarbeidet en regional analyse for Holmestrand. Analysen gir et presist bilde på utviklingen i kommunen i befolkning og næringsliv over tid, og er dynamisk. Holmestrand kommune får gjennom dette oppdatert statistikk som utarbeides for kommunen kvartalsvis.

Regional analyse utarbeides for en rekke kommuner og regioner, og inneholder sammenliknbare tall

for kommunene. For Holmestrand er det derfor interessant å sammenlikne seg med de andre Vestfoldkommunene, Drammensregionen, kommunene i Oslo-området og landsgjennomsnittet. Som vist ovenfor har det vært en sterk utvikling i Holmestrand når det gjelder befolkning og næringsliv. Tallene og analysene i [Regional analyse for Holmestrand](#) er åpne og tilgjengelige for alle. Knut Vareide fra Telemarksforskning har lagt fram tallene for formannskapet og kommunestyret

Holmestrand kommune har hatt god vekst i antall arbeidsplasser de siste ti årene:



I figuren kan vi se den relative veksten i samlet antall arbeidsplasser i Holmestrand og sammenlikningsstedene i den siste tiårsperioden. Den relative veksten er forskjellen mellom veksten på stedet og veksten i Norge. Holmestrand har hatt bedre arbeidsplassvekst samlet sett enn landsgjennomsnittet i den siste tiårsperioden. Ser vi på næringslivet, kommer det fram at Holmestrand har 19,3 prosentpoeng høyere vekst i antall arbeidsplasser enn landet i denne tiårsperioden (Telemarksforskning, Regionalanalyse for Holmestrand)

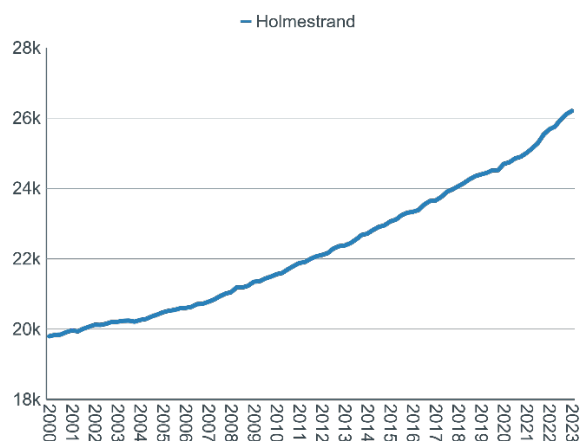
Et forhold som kommer fram i statistikkene er at det er stor netto utpendling fra Holmestrand kommune. Det er også et ganske stort handelsunderskudd for de fleste bransjer. For å få et bedre bilde av tilstanden for handel og fokus på sentrum har vi gjort en egen undersøkelse og rapport med oppdatert kunnskap for utviklingen innen handel og sentrumsutvikling i regi av Vista Analyse. Hanne Toftdahl fra Vista Analyse har lagd rapporten, og har ledet en innspillworkshop og arbeidsmøter med representanter fra kommunen og næringslivet. Her har spesielt aktører innen handel og utbyggere/gårdeiere i sentrum deltatt.

4.1. Telemarksforskning

Telemarksforskning har jobbet lenge med statistikk og analyser for norske kommuner. De har særlig jobbet med befolkningsutvikling, utvikling i arbeidsplasser og attraktivitet. Analysene til Telemarksforskning er godt egnet til å forklare hvorfor noen steder vokser mer enn andre, og om en kommune gjør det bedre eller dårligere enn de «burde ha gjort».

Holmestrand har hatt en sterk vekst i antall innbyggere med en befolkningsvekst på 1,71 prosent per år i den siste tiårsperioden. Ved inngangen til 2023 var det 26 206 innbyggere i kommunen.

Folketallet har økt med 32,4 prosent siden 2000. Veksten har vært langt over gjennomsnittet for både landet og fylket.

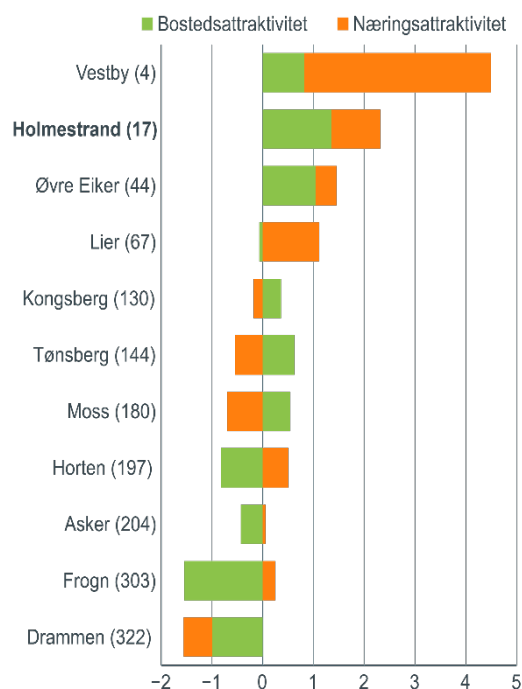


I figuren ser vi utviklingen av folketallet i Holmestrand i [absolutte tall](#) siden begynnelsen av 2000. Folketallet i Holmestrand har økt mye siden 2000. Veksten har blitt gradvis sterkere, selv om veksten i landet har blitt svakere.

Samlet attraktivitet for Holmestrand

Holmestrand har hatt en høy samlet attraktivitet i den siste tiårsperioden. Det har vært høy bostedsattraktivitet og høy næringsattraktivitet. Holmestrand er rangert som nummer 17 av 356 kommuner når det gjelder samlet attraktivitet i denne tiårsperioden.

Ser vi på den samlede attraktiviteten i 2021, kan vi se at Holmestrand hadde svært høy bostedsattraktivitet dette året. Holmestrand hadde den tredje høyeste nettoinnflyttingen av alle kommunene i landet i 2021. Næringsattraktiviteten var også god. Holmestrand ble rangert som nummer 12 av kommunene for samlet attraktivitet i 2021



I figuren kan vi se hvordan Holmestrand og sammenlikningsstedene kommer ut når det gjelder samlet attraktivitet i den siste tiårsperioden.

4.2. Vista Analyse – fokus på sentrumsutvikling

Et attraktivt sentrum er viktig for næringslivet. Vi har derfor i arbeidet med næringsplanen trukket inn landets ledende kompetansemiljø på sentrumsutvikling, og sentrums betydning for næringsutvikling. Sammen med aktører innenfor eiendomsutvikling, handel og tjenester i Sande, Hof og Holmestrand sentrum har det vært to gode samlinger med workshops og oppgaver. Samlingene har vært svært nyttige for å bli bevisst på sentrums rolle, og hva som må til for å skape gode sentrumsområder for næringslivet, men også med fokus på innbyggerne og brukere av sentrum.



Gruppearbeid for sentrumsutvikling – Hof sentrum

Rapporten fra Vista Analyse er vedlegg til næringsplanen, og blir et viktig dokument i oppfølgingen av videre arbeid med våre tre sentrumsområder.

En hovedkonklusjon i rapporten er at kommuner som lykkes med næringsutvikling «er svært opptatt av å legge til rette for attraktive sentrumsområder, og de så dette som en nøkkel til vekst både i kunnskapsbaserte og servicerettede virksomheter. Betydningen av utvikling av attraktive sentrum er vårt mest entydige resultat fra bedriftsundersøkelsene i begge prosjektene hvor det ble sendt ut spørreundersøkelser til bedriftene. Dette handler om bostedsattraktivitet for arbeidstakerne, men også om stedlig profil for bedriftene. Sammen med tilgjengelig egnet areal, god dialog med næringslivet og attraktive boliger fikk sentrumsutvikling høyest score av både informantene fra næringslivet og fra administrasjonen i kommunene. Sentrumsutvikling er altså svært viktig for næringsvekst». (Vista Analyse, Næringsutvikling og arealbruk i Holmestrand kommune)



Foto: Shutterstock

4.3. Spørreundersøkelse for næringslivet i Holmestrand – viktige tilbakemeldinger fra næringslivet
Spørreundersøkelsen for næringslivet i Holmestrand ble gjennomført i slutten av februar, og det var 127 respondenter på undersøkelsen. Den høye svarandelen viser at næringslivet i Holmestrand er opptatt av næringsutvikling og har stort engasjement for både egen bedrift, kommunens tilrettelegging for næringslivet og næringsforeningens rolle.

Spørreundersøkelsen bygger på Distriktssenterets mal for næringsundersøkelser som er gjennomført i en rekke norske kommuner. Temaene som undersøkelsen har fokusert på er:

- Infrastruktur som næringsarealer, vei, strøm, V/A, fiber
- Kommunens rolle med fokus på reguleringsplaner, saksbehandling byggesak og plan, tilrettelegging for næringslivet, kontakt med næringslivet, støtteordninger for næringslivet, samhandling med virkemiddelapparatet, nettverk for næringslivet
- Kommunen som innkjøper og tilrettelegger for offentlig-privat samarbeid, kommunale midler til næringsutvikling
- Kommunens prioritering av næringsutvikling politisk og administrativt, intern samhandling i kommunen til det beste for næringslivet
- Næringslivet og egen bedrifts bidrag til næringsutvikling og lokalsamfunnet, inkludering og mangfold, sponing
- Næringsforeningens rolle som bidragsyter til næringsutvikling, nettverk, program og arrangement, tilgjengelighet

4.3.1 Hovedtrekk fra undersøkelsen

Halvparten av de som har svart representerer bedrifter med 1-4 ansatte. Det er allikevel god spredning i størrelsen på bedriftene, også de største bedriftene er godt representert med 15 % (bedrifter med 20-100+ ansatte). Også brensjemessig er det god spredning i svarene med bygg og anlegg, handel og «annet» som de tre største kategoriene.

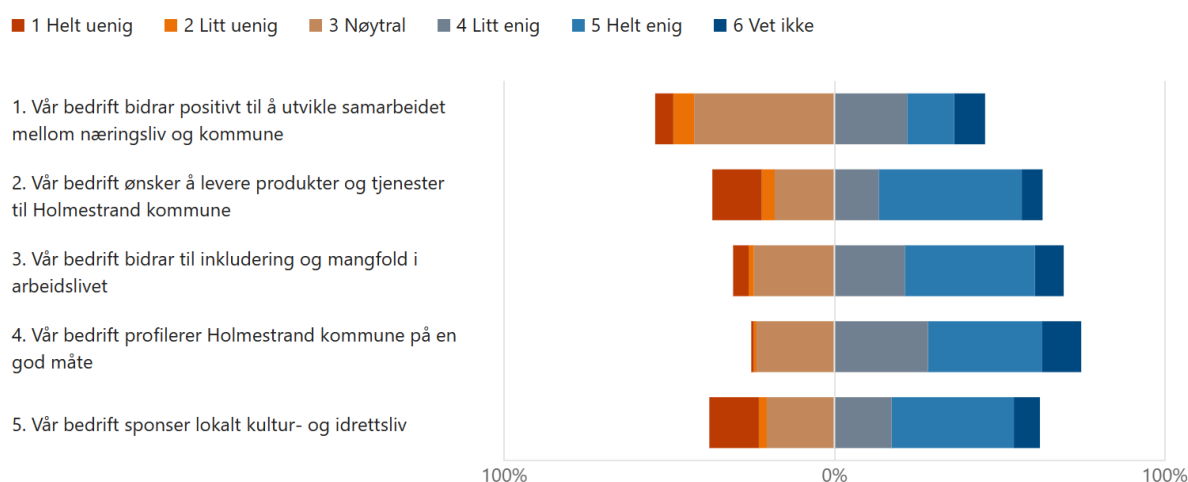
Etter å ha svart på hva som er viktig for de enkelte bedriftene blir de spurt om hvordan kommunen følger opp i de forskjellige kategoriene. De fleste svarene ligger i midten med nøytral og vet ikke som de største kategoriene. De temaene det er størst misnøye med er tilgangen på næringsarealer, små og store.

Når det gjelder kommunen som serviceorgan for næringslivet, er det størst misnøye med informasjon om støtteordninger for næringslivet, mens flest er fornøyd med kommunens arbeid for å skape nettverk med næringslivet.

Kommunen som innkjøper og midler avsatt til næringsutvikling er det flere som er misfornøyd enn fornøyd med.

På spørsmål om hvordan bedriftene selv bidrar til lokalsamfunnet med sponsering, samarbeid og inkludering og om de ønsker å levere tjenester til kommunen er svarene overveiende positive. Over 60% svarer at de profilerer Holmestrand kommune på en god måte, over 50% sponser lokalt kultur- og idrettsliv og 56% ønsker å levere tjenester og produkter til kommunen.

Svar fra undersøkelsen:



Næringsforeningens rolle og arbeid for næringslivet er respondentene overveiende positive til. Over 50% sier det er enkelt å komme i kontakt med næringsforeningen, 42% melder at næringsforeningen har program og arrangement som er relevante for egen bedrift og 46 % mener at næringsforeningen bidrar til utvikling av rammebetingelsene for næringslivet i kommunen.

Til slutt blir næringslivet spurt om hvordan de ser på Holmestrand kommunes omdømme og attraktivitet. Her er også tilbakemeldingene positive. 44% er enige i at Holmestrand kommune har et godt omdømme, mens 17% er uenige. 78% tror at Holmestrand vil vokse i antall innbyggere de neste fem årene, og 66% tror at antall arbeidsplasser i kommunen vil øke.

I tillegg kunne alle som svarte fylle inn kommentarer med konkrete tilbakemeldinger, noe mange av respondentene har gjort, og som i sum er gode tilbakemeldinger til videre arbeid. Hele undersøkelsen er vedlegg til næringsstrategien, og vil bli fulgt opp internt i kommunen, og i forhold til næringslivet i samarbeid med næringsforeningen.



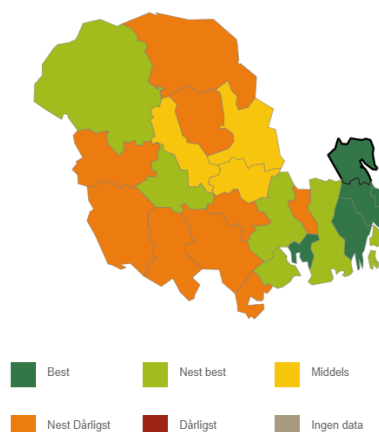
4.4. Kommune NM 2022 – Holmestrand klatrer fortsatt

NHO lager årlig en rangering etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Tallgrunnlaget er fra 2021. Holmestrand kommune gjør et pent byks på årets liste og er nå på en 57 plass av landets 356 kommuner og nummer fire i Vestfold og Telemark. Holmestrand har gått fram 12 plasser det siste året, og 53 plasser siden 2015. Det er særlig parameterne næringsliv, demografi og kommuneøkonomi Holmestrand gjør det godt innenfor. Når det gjelder arbeidsmarked og kompetanse er resultatene lavere enn totalplasseringen.

RANGERING I FYLKET		RANGERING I LANDET
1	Tønsberg	30
2	Porsgrunn	41
3	Sandefjord	45
4	Holmestrand	57
5	Horten	62
6	Skien	95
7	Vinje	97
8	Larvik	114
9	Færder	117
10	Bamble	125
11	Kviteseid	134
12	Midt-Telemark	165
13	Notodden	201
14	Seljord	204
15	Tokke	224
16	Fyresdal	236
17	Hjartdal	237
18	Kragerø	241
19	Tinn	251
20	Siljan	262
21	Drangedal	266
22	Nissedal	276
23	Nome	284

Velg data: NHOs Kommune-NM

Totalt: NHOs Kommune-NM rangerer kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Tallgrunnlaget er fra 2021.





- Det er gledelig at Holmestrand går fram på nesten alle områder. Innflyttingen visste vi er god i Holmestrand, men det er også gledelig at også kommuneøkonomien skårer godt, og at vi er på 33. plass i hele landet (opp fra 64. plass) på lave administrasjonskostnader i kommunen. Det vises at det jobbes godt i Holmestrand kommune.

- På den andre siden ser vi at vi ligger høyere enn kommunen rundt oss på antall uførtrygdete, og at vi har mange utenfor arbeidslivet. Dette området har vi fokus på, og som vi skal ta med oss i det videre arbeidet i kommunen. Bedriftene trenger arbeidskraft, og det gode samarbeidet mellom næringsliv, NAV og kommunen skal vi fortsette med.

Ordfører Alf Johan Svele

Holmestrands plassering i de ulike kategoriene under Kommune-NM:

- Næringsliv 24
- Arbeidsmarked 284

- Demografi 13
- Kompetanse 192
- Kommuneøkonomi 39
- **Totalt 57**

Fakta om Kommune NM:

NHOs Kommune-NM er en årlig rangering av Norges kommuner og måler kommunens attraktivitet for næringslivet gjennom økonomiske bærekraft og potensiale for vekst. Kommune-NM 2022 dekker fem temaområder: Næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Kommuner som rangeres høyt i Kommune-NM har gjerne høy yrkesdeltakelse, høy andel private jobber, en ung og kompetent arbeidsstyrke, høy næringsvariasjon og god kommuneøkonomi. Rangeringen er med utgangspunkt i dagens 356 kommuner (Kilde: NHO).

[Les hele undersøkelsen på NHO sine nettsider](#)

4.5. FNs bærekraftsmål – grønn omstilling

FNs bærekraftsmål ligger til grunn for arbeidet med Holmestrands kommuneplan. Her heter det at «Kommuneplanen for Holmestrand skal utarbeides med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål. I

planstrategi og samfunnsdel vil det bli gjort vurderinger av om det er noen av målene som skal løftes spesielt fram. Kommunen må også ha en gjennomgang av alle de 17 målene for å se hvordan en jobber med å realisere dem – både i lokalsamfunnet generelt, og i kommuneorganisasjonen spesielt.» I arbeidet med næringsplanen har vi valgt å spesielt legge vekt på mål nr 8,9,10, 11,12 og 17 som har størst fokus på økonomi, arbeidsliv og samarbeid for å nå målene. Alle målene er imidlertid relevante i kommunens planarbeid, og følges opp i den samlede planleggingen. Vi har også her valgt å prioritere de målene som det er lettest å operasjonalisere og ha måleparametre for.

Bærekraftsmål med spesielt fokus i næringsplanen:



Som vi løser gjennom:



FNs 17 bærekraftsmål:

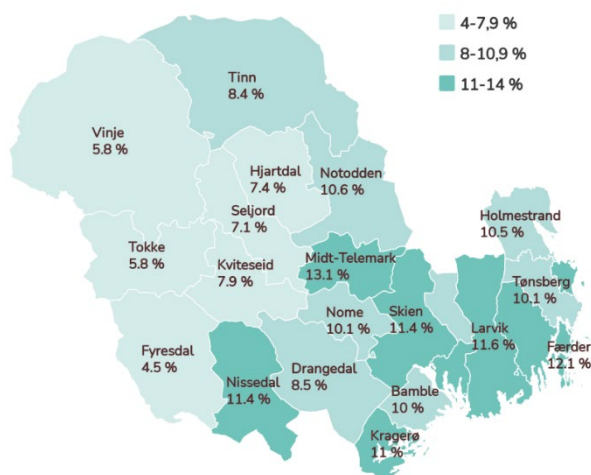


4.6. Utenforskap – kompetanse

En av de største utfordringene for Holmestrand kommune og næringslivet er at det er en stor andel av befolkningen som står utenfor arbeidslivet. Vestfold og Telemark har landets høyeste andel av unge (15 – 29 år) utenfor arbeid og utdanning, såkalt NEET (Not in Education, Employment or Training). Det er ikke uvanlig å være korte perioder utenfor arbeid og utdanning. Mange og lange

perioder utenfor arbeid og utdanning øker likevel risikoen for langvarig utenforskap, og gir mindre mulighet til utvikling av kompetanse, erfaring og nettverk. Dette kan gi varige negative effekter på fremtidige muligheter i karriere- og yrkesliv. [Temaside Utenforskap VTFK](#)

I Holmestrand var 10,5% av unge (15-29 år) utenfor arbeid, utdanning og tiltak i 2021. I den voksne delen av befolkningen (20-61 år) var 11,7% på AAP eller uføretrygd, 4,2% på andre tiltak og 1,6 % arbeidsledige. Andelen arbeidsledige er lavere enn tidligere, mens andelen uføretrygdede er relativt stabil. Det er altså en relativt stor andel av befolkningen som står utenfor det ordinære arbeidslivet.



Andel unge (15-29 år) som står utenfor arbeid og utdanning i Vestfold og Telemark i 2021.

Kilde: [launchSSB, tabell 13556](#).

Samtidig melder bedriftene om stort behov for riktig kompetanse. NHOs kompetansebarometer viser at 65 prosent av bedriftene å ha et udekket kompetansebehov. Det er «*NHO Transports medlemsbedrifter som har størst andel udekket kompetansebehov med rundt 82 prosent. Videre er det flere landsforeninger hvor oppimot 70 prosent av medlemsbedriftene oppgir et udekket kompetansebehov. Dette gjelder blant annet Byggenæringens Landsforening, Abelia, Norsk Industri, Nelfo og Sjømat Norge. De fleste av disse har også hatt en stabil høy etterspørsel etter kompetanse de senere årene.*» Rapporten peker på at behovet etter arbeidskraft i håndverksfag er stor: «*Rundt halvparten av bedriftene oppgir at de har behov for kompetanse innenfor håndverksfag, og 30 prosent av bedriftene oppgir at behovet gjelder i stor grad. Videre oppgir 44 prosent av bedriftene at de har behov kompetanse innen ingeniør- og tekniske fag, og for 22 prosent gjelder dette i stor grad.*» [NHOs kompetansebarometer 2022](#)

I møtene med næringslivet er våre bedrifter svært opptatt av å sikre seg riktig kompetanse lokalet, og at det er linjer på videregående skole som er relevante for næringslivet vårt.

5. Handlingsplan

Handlingsplanen tar utgangspunkt i kunnskap om hva som kjennetegner kommuner som lykkes med å legge til rette for næringsvekst. Holmestrand kommunes målsetting er å være en næringsoffensiv kommune, og et av kjennetegnene på kommuner som lykkes er at samarbeidet med næringslivet er godt og basert på tillit. Handlingsplanen med SWOT-analyse og tiltak er derfor utarbeidet på bakgrunn av en workshop med styret i Holmestrand næringsforening, og ferdigstilt sammen med næringsforeningen som også har kvalitetssikret resultatet.



FOTO: Jon Løvaas

5.1. Hva er en næringsvennlig kommune

Samfunnsøkonomisk analyse (SA) og Vista analyse har på oppdrag fra KS analysert trekk og grep gjort i kommuner som har lyktes særlig godt med verdiskapingen i privat sektor: [Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling](#)

En rekke suksess-kriterier peker seg ut som kan være relevante å legge til grunn for drøfting av muligheter og viktige strategiske grep. Prosjektet har synliggjort seks erfaringer som i stor grad er felles for de som lykkes. Spørsmålet som ble stilt i prosjektet var:

«Hvordan kan norske kommuner bli bedre vertskapskommuner for næringslivet, samtidig som næringslivet styrker sin rolle i lokal samfunnsutvikling». I prosjektet har man derfor analysert følgende problemstillinger:

1. Hva kjennetegner en god vertskapskommune?
2. Hva er de viktigste barrierene for å ta en rolle som god vertskapskommune?
3. Hvilke tiltak bør settes i verk for å styrke kommunal sektor som aktiv næringsutvikler?
4. Hva kreves fra næringslivets side for å fungere som en god samarbeidspartner?



Kartleggingen viste at kommuner med vellykket arbeid for næringsutvikling i særlig grad kjennetegnes av at de:

- Ser næringsutviklingsarbeid som en del av kommunens arbeid for gode lokalsamfunn. Følgelig ser kommunene næringsutvikling som en kilde også til positiv befolkningsutvikling.
- Tar utgangspunkt i egen kommunes geografiske og næringsmessige fortrinn og utfordringer, herunder utnytter «flaks» til faktisk handling.
- Er opptatt av å utvikle og holde fast på en langsiktig strategi for næringsutvikling.
- Er opptatt av at arbeidet er godt forankret både i kommunens administrative og politiske ledelse.
- Har jevnlig og god dialog med relevante næringsaktører i egen kommune, for slik å involvere lokalt næringsliv i strategisk planlegging.
- Ser eget arbeid som en del av regionens arbeid for positiv næringsvekst.
- Har en bred innfallsvinkel til næringsutviklingsarbeidet på tvers av kommunale sektorer
- Har god dialog med næringslivet både på administrativt og politisk nivå

Det legges til grunn at Holmestrand kommune jobber etter disse prinsippene for å oppfylle egne målsettinger om å være en næringsoffensiv kommune.

5.2. Utfordringsbildet for næringslivet i Holmestrand kommune

Utfordringsbildet for næringslivet i Holmestrand kommune kommer fram i kunnskapsgrunnlaget til planen, og ikke minst i spørreundersøkelsen til næringslivet. Spørreundersøkelsen setter søkelyset på en rekke konkrete problemstillinger, mens kunnskapsgrunnlaget ellers også peker på større og mer sammensatte utfordringer.

For å kunne ta tak i de viktigste utfordringene er det gjennomført en enkel SWOT analyse som tar for seg styrkene, svakhetene, truslene og mulighetene for næringsutvikling i Holmestrand kommune.

SWOT analysen er gjennomført med utgangspunkt i en workshop med styret i Holmestrand næringsforening, og bearbeidet etter denne.

5.2.1. SWOT Analyse

Styrker - Sentral beliggenhet m E18, jernbane, plassering på Østlandet - Gode og varierte bomuligheter - Store næringsarealer (Hanekleiva, Bentsrud, Rønneberg) - Havn for næring (også Horten Havn) og småbåthavner (fritidsbåter) - Store boligreserver i arealplanen - Arealer for matproduksjon - Tre etablerte sentrum i kommunen med handel, service og tjenester - Stor kompetanse innenfor næringslivet (industri, transport, logistikk, landbruk, teknologi mm.) - Variert næringsliv (ikke så sårbare for svingninger) - Stor innflytting til hele kommunen	Svakheter - Mangler fullgodt handelstilbud (f.eks. storhandel) og tilbud i sentrum - Infrastruktur (kraft, bredbånd, V/A – store etterslep) - Kompetansegap. Næringslivet etterspør kompetanse (særlig fagutdanninger) som ikke er tilgjengelig i kommunen - Utenforskap (stor andel av unge og voksne utenfor arbeidslivet og utdanning) - Mangler mindre og mer fleksible næringsarealer (SMB, bygg og anlegg) - Mangler hotell i kommunen
Muligheter - Bedrifter som ønsker å ta imot de som står utenfor næringslivet - Ny videregående skole med flere og mer relevante linjer enn i dag - Samarbeide tettere med ulike kompetansemiljøer (USN, Innovasjon Norge, virkemiddelapparatet) - Samarbeid med frivillighet og næringsliv - Aktører som starter ny virksomhet – gründerskap - Samarbeid med regionen og omliggende kommuner - Fokuserer på omdømmebygging og kjennskap til kommunen - Utvikling og utvidelse av nye næringsarealer (Grelland, Kopstad, Hanekleiva, Bentsrud, Rønneberg)	Trusler - Manglende utvikling pga manglende infrastruktur - Overkomme «barnesykdommer» med kommunesammenslåing - Klare å håndtere «Eldrefølgen» med riktige og dekkende tjenestetilbud - Økende utenforskap - Manglende ressurser i kommunen til å bidra sammen med næringsliv og frivillighet - Mangel på arbeidskraft (sårbart ved større etableringer) - For lite kundegrunnlag for at større handelsaktører etablerer seg i sentrum

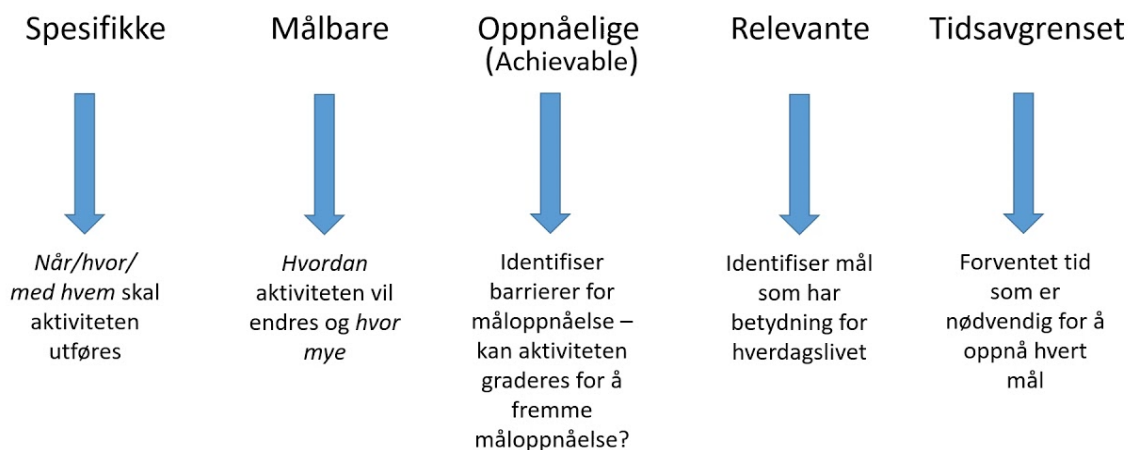
5.3 Satsingsområder – hva gjør vi

Tiltakene under er jobbet ut i samarbeid med Holmestrand Næringsforening, og på bakgrunn av innspill fra spørreundersøkelsen til næringslivet i kommunen. Det har vært fokus på å komme opp med mål som i størst mulig grad er «smarte» og målbare. Vi har derfor benyttet smarte mål metodikken.

Det er allikevel slik at næringsplanen ikke har egne økonomiske forpliktelser, men følges opp ved den årlige behandlingen av budsjett og handlingsplan.

Næringsutvikling er langsiktig arbeid samtidig som både verden og næringslivet er i hurtig endring. Det betyr at den kommunale næringspolitikken også må ta høyde for endringer og nye behov. I løpet av perioden denne planen omhandler kan rammer og forutsetninger for næringslivet ha endret seg fundamentalt. Det legges derfor vekt på tett dialog og løpende samhandling med næringslivet for å kunne legge best mulig til rette for vekst og utvikling.

SMARTe mål



INNSATSOMRÅDE NÆRINGSAREALER: 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Sikre arealer til næringsetableringer og boligbygging. Sikre fremtidsrettet og kritisk infrastruktur med god kapasitet innen samferdsel, vann og avløp, bredbånd og strømnett. Tjenester, gods og varer kommer frem ivåre by- og bygdesenter på en trafiksikker og forutsigbar måte.

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Det kommer tydelig fram fra spørreundersøkelsen at det er stort behov for næringsarealer i Holmestrand kommune. Eksisterende næringsliv melder at de har behov for mindre og mer fleksible næringsarealer. Vi ser at områder som Hof fengsel er attraktive for mindre aktører. Samtidig vet vi at det er aktører som ønsker seg til Holmestrand hvis det finnes større ledige tomter her. Hanekleiva er et godt eksempel på dette

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Sikre tilstrekkelige næringsarealer i arbeidet med kommuneplanens arealdel	Ved rullering av kommuneplanen.	Kommuneplanlegger	Involverte aktører i planprosessen
Etablere og følge opp planforum med utviklere og næringsforeningen etter modell fra bl.a Sandefjord	To til fire ganger i året	Kommuneplanlegger, plan og bygg, næringssjef	Holmestrand Næringsforening, utviklere, regional deltakelse ved behov
Områdemodellen i Sande sentrum er et etablert verktøy for å sikre dialog med utviklere og aktører i sentrum	To til fire ganger i året	Kommunalsjef Samfunn - teknikk og miljø	Utbyggere Sande sentrum
Realisere næringsområder som ligger inne i planverket (Rønneberg, Bentsrud m.fl.)	Løpende	Kommunalsjef Samfunn - teknikk og miljø	Grunneiere, utviklere, overordnede myndigheter
Forskuttere nødvendig infrastruktur for å realisere næringsområder raskere	Løpende	Kommunalsjef Samfunn - teknikk og miljø	Grunneiere, utviklere, overordnede myndigheter

INNSATSOMRÅDE NETTVERK OG SAMARBEID 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Holmestrand kommunes visjon er «Sammen skaper vi Holmestrand kommune - åpen, trygg og trivelig». Det legges derfor vekt på samarbeid med næringslivet for å nå målene for vekst og utvikling i kommuneplanen, og regionen gjennom å: "Styrke og posisjonere Holmestrand som et viktig knutepunkt for næringslivsutvikling ved å samarbeide med nabokommuner, fylket samt Drammensregionen og Osloregionen.

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Også i spørreundersøkelsen kommer det fram at næringslivet er opptatt av samarbeid, og 38% svarer at de er helt eller litt enig i at kommunen "arbeider aktivt for å skape nettverk mellom næringslivet og kommunen"

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Holmestrand kommune er medlem av Osloregionen	Løpende	Næringssjef og politisk deltakelse	Se
Holmestrand kommune er medlem av Drammens-regionen	Løpende	Næringssjef og politisk deltakelse	Se
Næringsnettverket i Vestfold er et formalisert samarbeid mellom kommunene ved næringssjefene	Løpende	Næringssjef	Alle Vestfold kommunene
Holmestrand kommune deltar sammen med næringsforeningen i regionalt samarbeid i Vestfold	Løpende	Næringssjef	Næringsforeningene i Vestfold
Samarbeid og prosjekter med næringslivet og Holmestrand næringsforening	Løpende	Næringssjef	Bedrifter og næringsaktører, Holmestrand Næringsforening
Samarbeid nærings- og samfunnsutvikling med Horten kommune	Løpende	Næringssjef	Politisk og adm. Ledelse i kommunene
Matregionen Vestfold og Telemark	2023 - 2025	Næringssjef	Fylkeskommunen, aktører i landbruks- og reiselivsnæringa

INNSATSOMRÅDE KOMMUNENS ROLLE 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Stimulere til utvikling i lokalt næringsliv i gjennom offentlige innkjøp og anskaffelser. Bruke digitalisering til å fremme effektiv ressursbruk og skape bedre samhandling mellom kommune, næringsliv og innbyggere. Praktisere tydelig, forutsigbar og effektiv plan- og saksbehandling. Være en attraktiv arbeidsplass og inkluderende arbeidsgiver. Tilrettelegge for at ansatte uten utdanning får fagutdanning, samt at det opprettes flere lærlingeplasser.

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Bedriftene som har svart i undersøkelsen er opptatt av kommunens rolle i saksbehandling og tilrettelegging og muligheten for å delta i anbudsprosesser. Det er størst misnøye med hvordan kommunen legger til rette for at lokalt næringsliv kan vinne oppdrag i forbindelse med innkjøp

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Kontaktmøte med Holmestrand Næringsforening og ordfører, kommunedirektør, kommunalsjef, næringssjef	3-4 i året	Næringssjef	Holmestrand Næringsforening
Følge opp Innkjøpsstrategien med kurs og kompetansehevende tiltak for næringslivet	1-2 i året	Næringssjef, Innkjøpsavdeling	Holmestrand Næringsforening m.fl
Planforum - se over			
Gode rutiner for søknadsprosesser i plan- og byggesaker	Løpende	Kommunalsjef Samfunn, teknikk og miljø	Næringsliv og innbyggere
God dialog og møter med bedriftene i kommunen	Løpende	Næringssjef m.fl.	Holmestrand Næringsforening og bedriftene

INNSATSOMRÅDE OMDØMME OG SYNLIGHET 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Være en attraktiv kommune for eksisterende og nye bedrifter, innbyggere og besøkende

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Et klart flertall av bedriftene mener at Holmestrand kommune har et godt omdømme, og at det er attraktivt å flytte hit som innbygger og næringsdrivende. 63% av bedriftene er også klare på at de profilerer Holmestrand kommune på en god måte

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Videreføre omdømmearbeid som "Plassen vår" i samarbeid med næringslivet	Årlig	Næringssjef	Holmestrand Næringsforening, bedriftene, lag og organisasjoner

Støtte til kommunens store næringskonferanse, "Næringsrikt"	Årlig	Næringssjef	Holmestrand Næringsforening, skoleverket
Medlemsskap i Visit Vestfold som regionens destinasjonsselskap	Løpende	Næringssjef	Vestfoldkommunene, bedrifter innenfor reiseliv og opplevelser
Arrangement for å ønske nye innbyggere og næringsliv velkommen til kommunen	Årlig	Næringssjef, kommunikasjon, kultur	Arrangører, lag og organisasjoner, reiselivet
Innbyggermagasin og andre publikasjoner, nettside, kommunens plattformer	Løpende	Kommunikasjon, næringssjef m.fl	Næringslivet, lag og organisasjoner
INNSATSOMRÅDE GRÜNDERSKAP OG INNOVASJON 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Tilrettelegge for gründervirksomhet, nyetableringer samt at dagens næringsvirksomhet kan vokse og utvikle seg 2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Det er litt flere som er fornøyd enn misfornøyd med kommunens veiledningstjeneste for gründere			
TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Videreføre medlemsskapet i Start i Vestfold	Løpende	Næringssjef	Start i Vestfold.
Videreføre medlemsskapet i Gründernetverket	Løpende	Næringssjef	Gründernetverket
Legge til rette for tilbud til gründere i samarbeid med Prestegården Gründerhage og andre gründertilbud	Løpende	Næringssjef	Prestegården Gründerhage
Samarbeid med NAV om etablerertjenester, tilrettelegging og kontakt med næringslivet	Løpende	Næringssjef	NAV, Holmestrand Næringsforening, næringslivet
Søke samarbeid med USN og andre FoUI-miljøer for å styrke innovasjon og nyskaping	Løpende	Næringssjef	USN, FoUI-miljøer, fylkeskommunen, næringslivet

INNSATSOMRÅDE BY- OG STEDSUTVIKLING 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Holmestrand kommune skal ha attraktive by- og bygdesenter der folk vil bo, arbeide og reise til. Styrke og utvikle kommunens eksisterende senter. Tilrettelegge for miljøvennlig transport og mobilitet. Skape bo- og levemiljø med kvalitet, aktivitet og opplevelser. Sikre forsvarlige og bærekraftige rammer for by- og stedsutvikling i gjennom kommunal planlegging og forvaltning

2.

Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Utviklere og næringsdrivende i Hof, Sande og Holmestrand sentrum har vært med på workshops og utforming av rapporten fra Vista Analyse om handel, tjenester og sentrumsutvikling. Engasjementet blant de som har vært med har vært stort, og viljen til å bidra til utvikling av attraktive sentrum er stort.

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Prosjekter for å øke attraktiviteten i sentrum.	Løpende	Næringssjef m.fl	Gårdeiere, utviklere, næringsdrivere i sentrum, frivillighet, fylkeskommune m.fl.
Etablere samarbeidsprosjekt i Holmestrand sentrum i forbindelse med omlegging av fylkesveien	2023 og videre	Kommunalsjef samfunn, teknikk, miljø	Gårdeiere, utviklere, næringsdrivere i sentrum, frivillighet, fylkeskommune m.fl.
Videreføre arbeidet med områdemodellen i Sande med fokus på sentrum og Sandeelva	Løpende	Kommunalsjef STM	Gårdeiere, utviklere, næringsdrivere i sentrum, frivillighet, fylkeskommune m.fl.
Oppstart av prosjekt for å utvikle Hof sentrum	2024 og videre	Kommunalsjef STM	Gårdeiere, utviklere, næringsdrivere i sentrum, frivillighet, fylkeskommune m.fl.
Styrke kulturminnet Eidsfoss som besøksdestinasjon	Løpende	Næringssjef, kultur m.fl	Aktørene i Eidsfoss, Vestfoldmuseet, Visit Vestfold
Bruke kunnskapsgrunnlaget fra Vista Analyse i arbeidet med utvikling av sentrum, handel og tjenester	Løpende	Næringssjef	Holmestrand Næringsforening, utviklere, næringsdrivende, frivillighet
Etablere og utvikle samarbeid med sentrumsorganisasjonene	Løpende	Næringssjef	Stolt av Sande, Sentrum i Holmestrand, Hof sentrum, Eidsfoss sentrum og Holmestrand Næringsforening

INNSATSOMRÅDE UTDANNING OG KOMPETANSE 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Sikre at sosial infrastruktur som skoler, barnehager, idrettsanlegg, eldreomsorg m.m. har både kapasitet og er godt vedlikeholdt. Sikre relevant arbeidskraft og kompetanse til dagens og fremtidens næringsliv.

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Næringslivet svarer at de bidrar til inkludering og mangfold i arbeidslivet (61%), og at de er interessert i å bidra til samarbeid mellom kommune og næringsliv (36%)

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Etablere en årlig yrkesmesse i samarbeid med næringslivet	Årlig	Næringssjef, rådgivere ved skolene	Holmestrand Næringsforening, næringslivet, skolene, NAV
Samarbeid med skole og næringsliv om studietilbud, lærlinger mm.	Løpende	Næringssjef, Oppvekst	Holmestrand Næringsforening, fylkeskommunen, næringslivet, skolene, NAV
Medlemsskap i Ungt entreprenørskap	Løpende	Skolene, næringssjef	Holmestrand Næringsforening, næringslivet
Medlemsskap i Medbyggerne	Løpende	Kommunalsjef Samfunn, teknikk, miljø, næringssjef	Medbyggerne
Arbeide for flere lærlingeplasser i egen organisasjon og i næringslivet ellers	Løpende	Kommunedirektør	Videregående skole, fylkeskommune, Holmestrand Næringsforening, næringslivet

INNSATSOMRÅDE DET GRØNNE SKIFTET 1. Målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel: Holmestrand kommune er bevisst sin rolle i å sikre en klima- og miljøvennlig utvikling. Klima- og miljøutfordringene er globale og påvirker oss lokalt. Norge har sammen med nesten alle land i verden forpliktet seg gjennom Parisavtalen til å kutte i utslippene av klimagasser. Norges klimamål i 2030 er en reduksjon av klimagassutslipp med minst 50 og opp mot 55 prosent fra utslippsnivået i 1990. Holmestrand kommune er i gang med å kutte sine klimagassutslipp, og har tydelig ambisjoner om å fortsette og styrke denne utviklingen i tråd med nasjonale klimamål.

2. Næringslivets tilbakemeldinger gjennom spørreundersøkelsen: Det er flere av respondentene som er opptatt av klima og miljø i sine åpne svar, og at samarbeid med næringslivet er veien å gå for å lykkes

TILTAK	TIDSPLAN	ANSVAR	SAMARBEIDSPARTNERE
Medlemsskap i Miljøfyrtårn sertifiseringen, og sertifisere kommunens egen virksomhet	Løpende	Næringssjef, klimarådgiver	Næringslivet, Holmestrand Næringsforening

Etablering av Sirkulærakademiet og nettverk sammen med næringsforeningen	2023 - og videre	Næringssjef, klimarådgiver	Holmestrand Næringsforening, næringslivet, FoUI
Involvere næringslivet i arbeidet med oppfølging av Klimaplanen	Løpende	Næringssjef, klimarådgiver	Holmestrand Næringsforening, næringslivet, FoUI
Bidra til grønne ordninger som Matkurven m.fl.	Løpende	Næringssjef, folkehelsekoordinator, klimarådgiver	Holmestrand Næringsforening, næringslivet, Kirkens bymisjon, NAV, m.fl.



FOTO: Shutterstock

6. Resultatoppfølging, måleparametre

Det er viktig at målsettingene i næringsplanen følges opp i det løpende budsjett- og handlingsplanarbeidet, og behandles som en del av rapporteringen på kommune- og virksomhetsnivå. Det legges derfor opp til et eget kapittel i kommunens årsrapport som omhandler næring. Utgangspunktet for måling av de forskjellige områdene er:

- NHO sitt kommunebarometer, måling med utgangspunkt i de forskjellige parametrene som kommunebarometeret bygger på
- Regional analyse i regi av Telemarkdsforskning med vekt på tilflytting og næringsattraktivitet. Spesielt fokus på utvikling og nye arbeidsplasser
- Oppfølging av spørreundersøkelsen til næringslivet en gang i perioden. Det kan også være aktuelt å lage en grundigere analyse av arbeidet med næringsutvikling i Holmestrand kommune i samarbeid med næringslivet i kommunen.
- Utarbeidelse av handelsanalyser som viser utvikling i kjøp av handel og tjenester i egen kommune

- Antall gründere og etablerere som har fått bistand og deltatt i aktiviteter i regi av Start i Vestfold
- Arrangement og prosjekter sammen med Holmestrand Næringsforening og næringslivet i kommunen